

Klage på tillatelse til skadefelling av grågås på Digerud Nordre

Saksbehandler: Eli Moe

Saksnr.: 19/01912-16

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Viltneemndas arbeidsutvalg 2015 - 2019

Rådmannens innstilling:

Klage fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Drøbak Frogn Lokallag datert 23.05.2019 på Viltneemndas arbeidsutvalg sitt vedtak i sak 4/19 23.05.2019, der det ble gitt skadefellingstillatelse for grågås på visse vilkår, tas delvis til følge - med begrunnelse som følger av saksframlegget.

Nytt vedtak lyder som følger;

Steinar Agnor gis tillatelse til skadefelling av inntil tre grågås på eiendommen Digerud Nordre gnr 58 bnr 2 i perioden 20.05.2019 – 21.06.2019. Før gås felles skal skremmeskudd være forsøkt.

Naboer skal varsles før skadefelling gjennomføres, og felling skal gjøres i tråd med generelle bestemmelser om human avliving, sikkerhet og bruk av våpen mv.

Kort rapport fra skadefellingen, med informasjon om antall felte fugl og opplevd effekt, sendes kommunen. Frist for slik rapport er 01.07.2019.

Vedtaket fattes i medhold av skadefellingsforskriften § II-B.

Vedtaket gis ikke utsatt iverksetting - med begrunnelse som følger av saksframlegget.

Vedlegg:

Søknad om skadefelling av grågås - Digerud nordre

Søknad om skadefelling på Digerud Nordre - innvilget søknad

FW_ RE_ Søknad om skadefelling på Digerud Nordre - innvilget søknad

HASTESAK - saksnr 19_01912-4

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Viltnemndas arbeidsutvalg vedtok 23.05.2019 skadefelling av grågås på eiendommen Digerud Nordre, på noen vilkår. Vedtaket er påklaget og klagen legges med dette fram til behandling med innstilling om at den tas delvis til følge. Dersom klagen ikke tas til følge blir den oversendt til fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken:

Viltnemndas arbeidsutvalg vedtok i sak 4/19 å gi tillatelse til skadefelling på eiendommen Digerud Nordre. Følgende ble enstemmig vedtatt.

«Steinar Agnor gis tillatelse til skadefelling av inntil tre grågås på eiendommen Digerud Nordre gnr 58 bnr 2 i perioden 20.05.2019 – 25.05.2019. Før gås felles skal skremmeskudd være forsøkt.

Dersom utfordringene vedvarer kan det felles ytterligere to grågås i perioden 26.05.2019 fram til 01.06.2019.

Naboer skal varsles før skadefelling gjennomføres, og felling skal gjøres i tråd med generelle bestemmelser om human avliving, sikkerhet og bruk av våpen mv.

Kort rapport fra skadefellingen, med informasjon om antall felte fugl og opplevd effekt, sendes kommunen. Frist for slik rapport er 01.07.2019.

Vedtaket fattes i medhold av skadefellingsforskriften § II-B.»

Varslet om vedtaket, oversendt 23.05.2019, samt rådmannens saksutredning og innstilling til saken følger vedlagt.

Kommunen har mottatt klage på vedtaket fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Drøbak Frogn Lokallag (NOF-AO-DF), datert 23.05.2019, med supplerende argumentasjon oversendt 24.05.2019. Begge dokumenter følger vedlagt saken. Klager møtte også på rådhuset og anmodet om rask behandling av saken.

Klagenes innhold

NOF-AO-DF ber om at klagen gis oppsettende virkning. De reagerer sterkt på at tillatelsen er gitt på så kort varsel at de ikke rekker å klage før skadefellingsperioden er over. De ønsker minimum 3 virkedager fra vedtak til iverksetting for å ha mulighet til å komme med uttalelsene, og presiserer at uttalelsene som er sendt inn nå er basert på materialet de har fått tilgang til.

De viser til at NOF-OA-DF har bedt om å få informasjon i rett tid i slike fuglesaker, men oppfatter at det ikke blir fulgt opp av administrasjonen.

De mener bevis på økonomisk skade som oppstår ikke er anført, konkretisert eller tallfestet, verken i søknad eller rådmannens saksframlegg el. Det er ikke gjennomført befarings. Henvisning til kriseåret 2018 er uvesentlig for utfordringer i 2019.

Antall fugl som forårsaker skaden er ikke oppgitt. Det er referert til «enorme flokker» men NOF-OA sine statistikker viser ikke slike enorme flokker i Frogn.

Andre tiltak ser ikke ut til å være forsøkt i tilstrekkelig grad. NOF-OA-DF etterlyser omfanget av skremmetiltak, avbøtende tiltak eller alternative tiltak som er gjennomført og dokumentert.

NOF-OA-DF oppfatter generelt at søknaden ikke er tilstrekkelig utfyllende.

De mener søker må akseptere et visst tap når arealer opparbeides slik at de blir attraktive for enkelte dyre- eller fuglegrupper.

NOF-OA-DK refererer videre til at felling av hekkefugl generelt bør unngås, ifølge rådmannen, og etterlyser hvordan dette skal gjennomføres.

De henviser videre til klagesak om skadefelling som ble behandlet i 2018.

Behandling av saken

Saken legges her fram for Viltnemndas arbeidsutvalg. Dersom klagen ikke tas til følge sendes saken til Fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Både søker og klager er orientert om at saken vil tas opp til hastebehandling i Viltnemndas arbeidsutvalg, etter at utvalgsleder har godkjent slik behandling. Hastebehandling av klagesaken er vurdert å oppfylle vilkår for fjernmøte eller skriftlig behandling gitt i kommuneloven § 30 nr. 2, på samme måte som ved behandlingen av skadefellingssøknaden. Søker og klager er informert om dette og ble gitt kort frist for oversendelse av ev. merknader og ytterligere argumentasjon.

Alternativer:

1. Som innstillingen: Klage fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Drøbak Frogn Lokallag datert 23.05.2019 på Viltnemndas arbeidsutvalg sitt vedtak i sak 4/19 23.05.2019, der det ble gitt skadefellingstillatelse for grågås på visse vilkår, **tas delvis til følge** - med begrunnelse som følger av saksframlegget.

Nytt vedtak i medhold av skadefellingsforskriften § II-B lyder som følger;

Steinar Agnor gis tillatelse til skadefelling av inntil tre grågås på eiendommen Digerud Nordre gnr 58 bnr 2 i perioden 20.05.2019 – 21.06.2019. Før gås felles skal skremmeskudd være forsøkt.

Naboer skal varsles før skadefelling gjennomføres, og felling skal gjøres i tråd med generelle bestemmelser om human avliving, sikkerhet og bruk av våpen mv.

Kort rapport fra skadefellingen, med informasjon om antall felte fugl og opplevd effekt, sendes kommunen. Frist for slik rapport er 01.07.2019.

Vedtaket gis ikke utsatt iverksetting - med begrunnelse som følger av saksframlegget.

2. Klage fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Drøbak Frogn Lokallag datert 23.05.2019 på Viltneemndas arbeidsutvalg sitt vedtak i sak 4/19, der det ble gitt skadefellingstillatelse for grågås på visse vilkår, **tas ikke til følge** - med begrunnelse som følger av saksframlegget.

Søknaden er vurdert i henhold til vurderingskriterier gitt i skadefellingsforskriften. Utvalget kan ikke se at det har komme nye momenter til saken som tilsier et annet utfall.

Vedtaket gis ikke utsatt iverksetting som følger av saksframlegget.

Utvalget tilføyer ev. selv til ytterligere begrunnelse for vedtaket.

3. Klage fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Drøbak Frogn Lokallag datert 23.05.2019 på Viltneemndas arbeidsutvalg sitt vedtak i sak 23.05.2019, der det ble gitt skadefellingstillatelse for grågås på visse vilkår, **tas til følge**.

Tillatelse til skadefelling gitt i medhold av skadefellingsforskriften § II-B trekkes tilbake. Vedtaket skal straks meddeles søker.

Kort rapport fra ev. allerede gjennomført skadefelling, med informasjon om antall felte fugl og opplevd effekt, sendes kommunen. Frist for slik rapport er 01.06.2019

Utvalget tilføyer ev. selv til ytterligere begrunnelse for vedtaket.

Vurdering:

Klageadgang

Klagen er framsatt innen klagefristen. NOF-OA-DF er ikke direkte part i saken, men fikk vedtaket tilsendt til informasjon slik de tidligere har anmodet om i denne typen saker.

NOF-OA-DF vurderes å ha rettslig klageinteresse siden vedtaket berører organisasjonenes formålsinteresser. ref. Woxholths «Forvaltningsloven med kommentarer», Gyldendal akademiske forlag, s. 507

Oppsettende virkning

NOF-AO-DF ba innledningsvis om at klagen ble gitt oppsettende virkning.

Forvaltningsloven § 42 sier følgende om utsatt iverksetting:

«Underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Når en part eller en annen med rettslig klageinteresse akter å gå til søksmål eller har reist søksmål for å få vedtaket prøvd ved domstol, kan organ som nevnt utsette iverksettingen til det foreligger endelig

dom. Det samme gjelder når en part eller en annen med rettslig klageinteresse akter å bringe eller har brakt en sak inn for Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Anmodninger om utsetting skal avgjøres snarest mulig. For øvrig gjelder det som er bestemt i annen lovgivning om utsettende virkning av klage, søksmål m.m.

Det kan settes vilkår for utsettingen. Avslag på anmodning om utsetting skal være grunnlagt. Begrunnelse skal gis samtidig med avslaget.»

Siden klagesaken behandles i henhold til hastebestemmelsen i kommuneloven § 42 anser rådmannen dette som tilstrekkelig for «snarest mulig avgjørelse».

NOF-AO-DF henviser til klagesak om skadefelling som ble behandlet i 2018. Her ble vedtaket gitt utsatt iverksetting inntil klagen var avgjort. Begrunnelse for vurderingen var at dersom tillatelsen om felling av fugl ble iverksatt ville virkningen av en ev. klage som ble tatt til følge - slik at tillatelse til felling ble trukket tilbake - da ikke ha noen hensikt siden fuglene allerede var skutt.

Saken her er i utgangspunktet helt parallell. Det er likevel en vesentlig forskjell. I saken fra 2018 gjaldt skaden en fritidseiendom og skaden var ikke vurdert å ha økonomiske konsekvenser. I saken her er skaden vurdert å ha økonomisk konsekvens; Dersom beite av grågås ikke opphører vil kvigene som beiter i området få ytterligere redusert mattilgang. Se nærmere vurdering under.

Rådmannen innstiller på at klagen ikke gir utsatt iverksetting med begrunnelse i risiko for ytterligere økonomisk tap dersom skade på beite vedvarer.

NOF-AO-DF reagerer videre på at *tillatelsen* er gitt med mulighet for iverksetting straks. Dette gir ikke NOF-AO-DF anledning til å klage før skadefellingsperioden er over. De ønsker minimum tre virkedager for å kunne komme med uttalelsen/ klage i slike saker.

Rådmannen har forståelse for problemstillingen. Når behov for skadefelling oppstår er det imidlertid akutt. Før tillatelse til skadefelling kan tillates må det være gjort forsøk på andre tiltak for å avverge skaden. Det vil si at når søknad sendes inn vil det normalt være behov for rask iverksetting for at skadefellingen skal ha effekt og redusere økonomisk tap. Dersom det ikke ansees å være behov vil søknaden avslås.

Skadefellingsforskriften legger ikke opp til noen form for høring eller medvirkning før vedtak fattes. Saken skal imidlertid være opplyst og vurdert i tråd med kriteriene som er gitt for at kommunen har adgang til å gi skadefelling. Rådmannen oppfatter at kriteriene og veiledning knyttet til disse, samt krav til vurdering etter naturmangfoldlov §§ 8-12 i stor grad sikrer en grundig behandling av slike saker. Når saker påklages og klagen ikke tas til følge, får man i tillegg etablert en praksis for hvordan fylkesmannen vurderer slike saker. Klagesaken fra 2018 gjaldt en fritidseiendom og er i liten grad sammenlignbar med saken her når det gjelder vurdering av kriteriene.

Økonomiske konsekvenser:
Ingen for kommunen

En hovedanførsel for klagen er mangel på dokumentasjon på økonomisk skade, som er et vilkår for at skadefelling etter § II B kan vedtas. Rådmannen er enig i at søknaden er noe mangelfull, men mener tilgjengelig informasjon var tilstrekkelig grunnlag for å behandle saken - når søknaden ble supplert med arealoversikt og informasjon om beitesituasjon.

En opplysning fra søker som ikke er referert i saken er at kvigene ikke er sluppet på beite siden det ikke er tilgjengelig fôr, med de konsekvenser det har for beite og fôr-situasjon for leietaker.

Effekt av grågåsbeite på grasmark er undersøkt. Hver enkelt grågås kan spise opptil en kilo gras per dag. Når det er mange gjess kan grågås gjøre betydelige innhogg i grovfôrmengde som produseres (NIBIO-rapport 4(154) 2018, se også <https://nibio.no/nyheter/gragasa--fra-jordet-til-bordet>). Tilsendte bilder gav et godt inntrykk av skadeomfanget, og rådmannen så derfor ikke behov for befaring slik NOF-AO-DF mener burde vært gjennomført. Rådmannen er imidlertid enig i at dette i mange tilfeller vil være hensiktsmessig.

Rådmannen har etter at klagen ble mottatt hatt dialog med Follo landbrukskontor, som er kommunens landbruksmyndighet. Landbrukskontoret slutter seg til rådmannens vurdering om at beiting av gås på eiendommen Digerud Nordre har økonomiske konsekvenser for drifta.

Landbrukskontoret har vært i kontakt med både eier og leier og skriver følgende; «Det er i søknaden omtalt et området på ca. 60 daa, men skadene fra gås dekker et større område. Det aktuelle arealet er ca. 35 daa fulldyrka jord og 25 daa innmarksbeite. Håkon Galby som driver området har melke- og ammekyr og er etter fjorårets tørke svært avhengig av gode beiter og slått i år.

I klagen etterspørres økonomisk beregning. Hadde det her vært klimaskade som er berettiget erstatning ville erstatning for totalskade kommet opp i ca 100 000 kr. Da er ikke beitene medregnet da vi ikke har beregningsgrunnlag for innmarksbeiteareal, som i denne saken vil være svært viktige for produksjonen hos driver. Det er også et kvalitetstap på eventuell slått utover sesongen pga. sporer (andemøkk) og dårlig kvalitet på graset grunnet hardt beite tidlig i vekstfasen. Slikt gras kan trolig ikke gis til melkekyr.

*Grunnlag for regnestykket er avlingssskade beregning for 2018.
580 FEm pr daa fulldyrka areal.
5,4 kr per FEm i tapt avling.*

*35*580*5,4 = 109 620 kr.
50 % skade – 50 000 kr + kvalitetstap på fôr»*

Veileder til forskriften angir ikke konkret hvor stor økonomisk konsekvens skadene må ha for at kommunen skal ha anledning til å gi tillatelse til skadefelling. Forvaltningsplan for gås – Rygge, Råde og Sarpsborg 2017-2019¹ har en betraktning omkring økonomisk tap og vurderingen av betydelighet som kan gi en pekepinn.

¹ <https://www.bondelaget.no/getfile.php/13836164-1516185026/MMA/Bilder%20fylker/%C3%98stfold/Dokumenter/17-02123->

«De fleste som har skader av gås oppgir det økonomiske tapet til under 10 000kr i året. Disse har det som blir karakterisert som «lite skader». Skadene er i kornproduksjon og gras, og er både vår, sommer og høst. Skadene er både forårsaket av beiting, ekskrementer og nedtråkking. Felles for de med lite skader er at det er få gås til stede samtidig (under 100).

De som har «betydelige skader» opplever et økonomisk tap på over 10 000kr, og de mest utsatte eiendommene forteller om et tap på 100 – 200 000 kr hvert år. Skadene er i hovedsak på gras i de mest belastete områdene, men også i åker er skadene stedvis store. Det er nedtråkking, beiting og ekskrementer som er utfordringen også her.»

Sammenlignet med dette er skadeomfanget i saken her betydelig.

NOF-OA-DF mener at søker må akseptere et visst tap når arealer opparbeides slik at de blir attraktive for enkelte dyre- eller fuglegrupper. Eng er generelt attraktivt for gås, og veileder til forskriften anfører også at en viss skade må påregnes og tolereres. I saken her mener rådmannen skaden er høyere enn det som må tolereres.

En annen viktig faktor er vurderingen av effekten ved skremmetiltak. I områder med mer eng vil skadefelling av gås gjerne føre til at gåsa flytter til andre områder, der ny eier eller driver søker skadefelling. Dyrehold er relativt begrenset i Frogn og Follo. Erfaring fra tidligere tildelte skadefellingstillatelser i området (Søndre Hallangen) er at fuglene forsvinner, og at de ikke flytter til annen eng der de gjør skade. Kommunen har i alle fall ikke mottatt ny søknad om skadefelling fra nærliggende/ andre områder etter at skadefelling er gjennomført et sted.

NOF-OA-DF mener at andre tiltak ikke ser ut til å være forsøkt i tilstrekkelig grad, og at dokumentasjonen på gjennomførte tiltak er for dårlig. Rådmannen kan være enig i at dokumentasjonen er mangelfull. Søker har imidlertid referert til at fuglene har oppholdt seg i området i flere uker, at både søker/leietager og nabo har forsøkt å skremme fuglene gjentatte ganger. Skadeomfang som angitt over forsterker rådmannens tiltro til at den noe begrensede beskrivelsen beskriver tiltak som er gjennomført.

Rådmannen har informert om at skremmeskudd har gitt god effekt andre steder, og oppfordret til dette. Siden rapport fra ev. gjennomføring av slikt skremmetiltak ikke forelå da søknaden blei behandla, blei dette stilt som et vilkår for skadefelling: «Før gås felles skal skremmeskudd være forsøkt». Dette for å forsikre seg om at nødvendige alternative skremmetiltak var forsøkt før fugl faktisk ble felt.

Rådmannen anså ikke andre alternative tiltak som særlig relevante i denne situasjonen.

Miljømessige konsekvenser:

Rådmannen er enig i NOF-OA-DFs betraktning om at det ikke finnes enorme flokker av grågås i Frogn. Beskrivelsen «enorme flokker» refererer søknaden direkte, men er

[1%20Forvaltningsplan%20for%20g%C3%A5s_R%C3%A5de_Rygge_Sarpsborg%202091059_1_1.pdf](#)

angitt i anførselstegn i saken og antyder på denne måten at beskrivelsen ikke kan tas bokstavelig. Se også kunnskapsgrunnlaget i saksframlegget fra behandling av skadefellingssøknaden, som refererer til observasjon av grågås i Oslo og Akershus gjennom sesongen. Basert på tidspunkt på året og sted antar rådmannen at det dreier seg om trekkfugl, selv om grågås også kan hekke et stykke fra kysten.

Rådmannen viser generelt til de miljømessige vurderingene som er gjort i saksframlegg, blant annet vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12.

Et forhold som NOF-OA-DF ikke nevner i sin klage, men som ligger implisitt i klagen er antall fugl som felles. Erfaring fra tilsvarende situasjoner tilsier at felling av 1-2 fugl kan ha tilstrekkelig effekt. Det er gitt tillatelse til felling av tre fugl, og deretter to dersom utfordringen vedvarer. Rådmannen erkjenner at antall fugl i innstilling til tillatelsen med fordel kunne vært lavere, for i større grad ta hensyn til grågåsbestanden. Dersom tillatelsen på tre fugl disponeres, dvs. at det i første omgang felles én fugl og man avventer effekten av dette før ev. ny fugl felles, bør tre fugler totalt være tilstrekkelig for å avverge skade i den perioden som gjenstår. Antall fugl vil trolig reduseres i juni, ref. telling av forekomst tidligere år. Rådmannen anbefaler derfor at tillatelsen endres fra 3+2 fugl, til tre fugl totalt for hele perioden fram til 1. juni.

Medbestemmelse:

Se over.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at klager på vedtak om skadefelling av grågås tas delvis til følge og at antallet fugl som kan felles endres fra 3+2 til totalt 3 for hele perioden.

Rådmannen i Frogn 24.05.2019

Harald K. Hermansen

Øvrige dokumenter på saken:

Tidligere søknader om skadefelling på grågås på Hallangen, med vedtak og rapportering

Tidligere søknad om skadefelling på grågås i privat hage på Hallangen, med vedtak og påfølgende klagebehandling. (2018)

Forslag til forvaltningsplan for gjess i Frogn, 2016

Regional og lokale forvaltningsplaner for gjess rundt Oslofjorden